

پاسخ کارشناس «آتیه‌نو» به پرسش‌های بیمه‌ای خوانندگان

مسئولیت کارفرما در قبال کارگران آسیب‌دیده

گزارش

حوزه کار و تأمین اجتماعی به دلیل تعدد قوانین و مقررات، دارای پیچیدگی‌ها و ظرافتی است که بسیاری از افراد و مشاغل در حوزه کارگری و کارفرمایی را درگیر خود می‌کند. یکی از ضروری‌ترین امور حمایتی در این بستر، ارائه خدمات مشاوره تخصصی است. از این رو، هفته‌نامه آتیه‌نو با راه‌اندازی این صفحه، تلاش دارد تا با ارائه خدمات مشاوره، کمک کند تا شرکای اجتماعی سازمان تأمین اجتماعی بتوانند وفق قوانین و مقررات، بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌های اجرایی از حقوق خود مطلع شده تا هنگام بروز مشکل یا اختلاف به راهکاری درست و دقیق دست یابند.

از یک ماه قبل با دو نفر از برادرانم در کارگاه کاشی و سرامیک‌سازی پدرم اشتغال به کار داریم و حقوق و مزد در دریافت می‌کنیم. آیا کارگاه خانوادگی ما مشمول معافیت حق بیمه سهم کارفرما تا پنج نفر کارگر می‌شود؟

بله. در کارگاه‌های خانوادگی که فرزندان کارفرما، مزد دریافت می‌کنند و بیمه‌شده تأمین اجتماعی هستند، اگر فعالیت کارگاه آنها جزء صنوف قید شده در قانون مربوطه باشد (مثل کارگاه‌شما) مشمول معافیت سهم کارفرما تا پنج نفر کارگر خواهند بود.

به علت حادثه آتش‌سوزی در یکی از دو سالن کارگاه من، دو نفر از کارگران دچار حادثه شده‌اند. ضمن تأیید بازرسی فنی شعبه تأمین اجتماعی مبنی بر اینکه حادثه ناشی از کار بود، کارگر اولی بر اساس نظریه کمیسیون پزشکی سازمان تأمین اجتماعی از کارافتادگی کلی تشخیص داده شد و کارگر دومی نیز فوت کرد و برای نفر اولی مستمری کارافتادگی کلی و جهت کارگر فوت شده نیز مستمری بازماندگان توسط تأمین اجتماعی برقرار شده است و چون کارشناس اداره کار همچنین مرجع قضایی در پی وقوع حادثه، کارفرما را به علت عدم رعایت مقررات حفاظت فنی و ایمنی، ۸۰ درصد مقصر حادثه تشخیص داده طبق اعلام بدهی توسط تأمین اجتماعی خسارات وارده بابت هزینه‌های درمانی و غرامت دستمزد نفر اول حادثه‌دیده را به طور یکجا پرداخت کرده‌ام. مجدداً شعبه تأمین اجتماعی مبلغی را معادل ۸۰ درصد مستمری‌های سه ماهه پرداختی برای دو کارگر حادثه‌دیده را جهت پرداخت، به من اعلام بدهی کرده و قرار است این مبلغ برای بقیه سال‌های آینده یعنی مادامی که مستمری حادثه‌دیدگان توسط تأمین اجتماعی پرداخت می‌شود، معادل آنها از من دریافت شود. چون امکان دارد پرداخت این مبلغ در سال‌های آینده برای من امکان‌پذیر نباشد، آیا در این ارتباط راهکاری وجود دارد؟

طبق ماده (۶۶) قانون تأمین اجتماعی، اگر بر اساس گزارش‌های اداره کار یا مراجع قضایی در حوادث حادثه‌ای کار، کارفرما مقصر حادثه تلقی شود، سازمان تأمین اجتماعی ضمن ارائه تعهدات خود شامل معالجه و غرامت دستمزد و برقراری مستمری و غیره به بیمه‌شده یا بیمه‌شدگان، متقابلاً هزینه‌های صورت گرفته شامل هزینه‌های درمانی و هزینه غرامت دستمزد، همچنین مادامی که مستمری کارافتادگی به بیمه‌شده حادثه‌دیده یا به بازماندگان فوت شده پرداخت می‌شود معادل آنها را (به نسبت درصدی که کارفرما مقصر حادثه تشخیص داده شده) طبق مقررات مربوطه از کارفرما وصول می‌کند؛ اما طبق تبصره یک ماده (۶۶) قانون تأمین اجتماعی، اگر کارفرما متقاضی پرداخت معادل ۱۰ سال مستمری از کارافتادگی یا مستمری بازماندگان را (طبق درصدی که مقصر است) باشد، از پرداخت بقیه سال‌های مستمری بری‌الذمه می‌شود، در این رابطه سازمان تأمین اجتماعی جهت مساعدت به کارفرمایان کارگاه‌های کوچک و یا کارگاه‌هایی که برای بیش از یک نفر از بیمه‌شدگان (مثل کارگاه شما)، حادثه ناشی از کار رخ داده، اگر کارفرما تقاضای تقسیط داشته باشد، بدهی اعلام شده طبق

تبصره یک ماده (۶۶) قانون، با اخذ ضمانت‌نامه و وثیقه لازم حداکثر تا ۳۶ قسط توسط شعب تأمین اجتماعی قابل تقسیط است.

با ۲۰ سال سابقه پرداخت بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد از ابتدای سال ۱۴۰۰ بازنشسته شده‌ام. از آنجایی که در زمان بیمه‌پردازی، بحث درمان جزء قرارداد من نبود، بعد از بازنشستگی نیز به علت عدم کسر حق سرانه درمان نمی‌توانستم از درمان تأمین اجتماعی بهره‌مند شوم؛ سؤال این است که اگر در حال حاضر بخواهم از درمان تأمین اجتماعی استفاده کنم باید حق سرانه درمان دوران انقطاع را نیز پرداخت کنم؟

مستمری‌بگیرانی که در زمان بیمه‌پردازی مشاغل آزاد خود، امر درمان مورد قرارداد آنان نبوده است در صورت تمایل به استفاده از دریافت خدمات درمانی، بدون پرداخت حق سرانه درمان دوران انقطاع، صرفاً از تاریخ درخواست، با پرداخت حق سرانه درمان به تعداد خود و افراد تحت تکفل، خدمات درمانی به آنها ارائه می‌شود.

مدتی است یک شرکت خدماتی راه‌اندازی کرده‌ایم و قرار است قرارداد نگهداری فضای سبز با یکی از مناطق شهرداری منعقد کنیم، سؤال این است که حق بیمه این نوع قرارداد چقدر است؟

طبق ماده (۳۸) قانون تأمین اجتماعی بعد از انعقاد قرارداد نگهداری فضای سبز، پیمانکار شرکت خدماتی موظف است با ارائه نسخه‌ای از قرارداد و تشکیل پرونده مطالباتی در شعبه تأمین اجتماعی واقع در محل اجرای پروژه و اخذ کد گارگاهی نسبت به ارسال صورت مزد و حقوق ماهیانه کارکنان شاغل در دوره اجرای قرارداد به شعبه تأمین اجتماعی و پرداخت حق بیمه‌های مربوطه بانرخ ۳۰ درصد اقدام کند. با توجه به اینکه در قراردادهای نگهداری فضای سبز، تنظیفات، جمع‌آوری و حمل پسماند، اگر تأمین ماشین‌آلات و ابزار مکانیکی به عهده و هزینه پیمانکار باشد، در موقع محاسبه حق بیمه قرارداد، معادل ۷۰ درصد از ناخالص کارکرد با عنوان کارکرد مکانیکی با ضریب ۷/۸ درصد و معادل ۳۰ درصد مابقی با عنوان کارکرد غیرمکانیکی با ضریب ۱۶/۶۷ درصد محاسبه می‌شود، لذا اگر حق بیمه‌های پرداختی توسط پیمانکار در طول اجرای قرارداد کمتر از حق بیمه طبق ضرایب بالا باشد بعد از وصول مابه‌التفاوت از پیمانکار، مفاصاحساب قرارداد صادر می‌شود؛ در این میان، اگر پیمانکار در دوره اجرای قرارداد لیست و حق بیمه کارکنان شاغل در قرارداد را پرداخت نکند، حق بیمه قرارداد طبق ضرایب بالا همراه با جرائم مربوطه وصول می‌شود. البته توصیه ما این است که پیمانکار حتماً نسبت به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه پرسنل شاغل در قرارداد اقدام کند تا کارگران بتوانند از تعهدات سازمان تأمین اجتماعی بهره‌مند شوند.

طبق توافق اولیه، مقرر شد شرکت خدمات مهندسان مشاور، قراردادی با موضوع نقشه‌برداری با واگذارنده کار بخش خصوصی منعقد کند. آیا این نوع قراردادها مشمول کسر حق بیمه است و میزان آن چقدر است؟

بله. در قراردادهای غیرعمرانی خدمات مشاوره که توسط شرکت خدمات مهندسان مشاور و با موضوع عملیات قرارداد (نقشه‌برداری) با واگذارنده کار بخش خصوصی منعقد شود، این نوع قراردادها مشمول کسر حق بیمه

هستند و واگذارنده کار ملزم به رعایت ماده (۳۸) قانون تأمین اجتماعی است و در خصوص نحوه محاسبه حق بیمه، ۷۰ درصد از ناخالص کارکرد به عنوان عملیات مکانیکی تلقی شده و حق بیمه آن با ضریب ۷/۸ درصد (توأم با بیمه بیکاری) محاسبه می‌شود؛ ۳۰ درصد بقیه ناخالص کارکرد به عنوان عملیات دستی و غیرمکانیکی، که حق بیمه این قسمت نیز همراه با بیمه بیکاری به مأخذ ۱۶/۶۷ درصد محاسبه و بعد از وصول، مفاصاحساب پیمانکار صادر می‌شود.

حکم مستمری بازنشستگی من اخیراً صادر شده و قرار است مبلغ مستمری از تاریخ برقراری، پرداخت شود. سؤال این است غیر از پرداخت مستمری ماهیانه، مبالغی نیز با عناوین دیگری پرداخت می‌شود؟

بله، همراه با پرداخت مستمری ماهیانه، مزایای جنبی دیگری شامل: کمک‌هزینه عائله‌مندی (برای افراد واجد شرایط)، کمک‌هزینه اولاد (بابت فرزندانات و نواده انات تا زمانی که از دواج نکرده و فاقد شغل هستند و فرزند ذکور تا سن ۱۹ سالگی تمام و بعد از آن به شرط تحصیلات دانشگاهی و فرزند خوانده طبق شرایط فرزندانات و ذکور)، حق سنوات برای افرادی که قبل از بازنشستگی بیش از ۲۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه دارند، کمک‌هزینه مسکن، کمک‌هزینه تأمین معیشت، کمک‌هزینه همسر متکفل فرزند (برای افراد واجد شرایط) به صورت ماهیانه پرداخت می‌شود.

کارفرمای کارگاه داربست ساختمان هستم. مدتی قبل از شعبه تأمین اجتماعی برای کارگاه درخواست مفاصاحساب کرده‌ام. با توجه به اینکه در پرونده مطالباتی کارگاه هیچ‌گونه بدهی ندارم، مع الوصف شعبه تأمین اجتماعی اعلام کرده چون پرونده یکی از بیمه‌شدگان در اجرای ماده (۹۰) قانون تأمین اجتماعی (مبنی بر اینکه بیمه‌شده جهت داشتن استعداد جسمانی معاینات بدو استخدام را انجام نداده و بعداً به علت نوع کار ارجاعی و ترس از ارتفاع از داربست افتاده و دچار حادثه شده) در دست بررسی است، از صدور مفاصاحساب برای کارگاه خودداری می‌کند. آیا برای این مشکل من راه‌حلی وجود دارد؟

چنانچه عدم اجرای ماده (۹۰) قانون تأمین اجتماعی توسط کارفرما، از طرف شعبه و مدیریت درمان مربوطه در دست اقدام و بررسی باشد (مثل کارگر شما که به علت ترس از ارتفاع دچار حادثه شده) تا حصول نتیجه، صدور هرگونه مفاصاحساب برای پرونده مطالباتی کارگاه، صرفاً منوط به اخذ تعهد محضری از کارفرماست.

یکی از کارگران کارگاه نجاری من که از سه ماه قبل در کارگاه شغال است - و حق بیمه ماهیانه او پرداخت می‌شود - چون معاینات بدو استخدام (مربوط به استعداد جسمانی) انجام نداده، نمی‌تواند از درمان تأمین اجتماعی استفاده کند. من نیز تاکنون به علت مشغله کاری نتوانسته‌ام نسبت به معاینات بدو استخدام اقدام کنم. آیا بعد از سپری شده سه ماه از به کارگیری او می‌توان نسبت به معاینات او اقدام کرد؟

نظر به اینکه طبق مقررات ضرورت دارد معاینات بیمه‌شده قبل از به کارگیری یا حداکثر ظرف یک سال

اول استخدام فرد، تعیین تکلیف شود، لذا شما می‌توانید هر چه زودتر بیمه‌شده را جهت انجام معاینات به مراکز طب کار راهنمایی و بعد از انجام معاینات، نسخه‌ای از نتیجه معاینات را جهت اسکن در پرونده بیمه‌شده به شعبه مربوطه تأمین اجتماعی ارائه کنید.

مالک یک واحد ملکی در حال ساخت هستم. یکی از کارگران دارای کارت مهارت فنی که بیمه‌شده کارگران ساختمانی است، در حالی که عازم محل کار ساختمان بوده به علت تصادف دچار حادثه شده است. آیا حوادث کارگران ساختمانی در زمان رفت و برگشت به محل کار مثل کارگران سایر کارگاه‌ها حادثه ناشی از کار تلقی می‌شود؟

بله. حوادث کارگران ساختمانی مشمول قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی که هنگام رفت و برگشت از منزل به محل کار (کارگاه ساختمانی) و بالعکس اتفاق بیفتد، ناشی از کار تلقی شده و در اجرای ماده (۶۰) قانون تأمین اجتماعی بررسی حادثه با رعایت ضوابط مورد عمل امکان‌پذیر است، لذا لازم است شما ظرف سه روز اداری وقوع حادثه را جهت بررسی به شعبه تأمین اجتماعی گزارش کنید.

مالک فروشگاه لوازم کشاورزی هستم و یک فروشنده دارم. قراردادی با شرکت تولید لوازم کشاورزی منعقد کرده‌ام تا به نیابت از تولیدکننده کالاها، شرکت تولیدکننده را در محل فروشگاه خود به فروش رسانده و طبق قرارداد، مبلغی را به عنوان حق‌الزحمه پورسانت فروش، از تولیدکننده دریافت می‌کنم. با توجه به اینکه من فروشنده خود را بیمه کرده‌ام، آیا این نوع قراردادها نیز مشمول کسر حق بیمه است و نیاز به مفاصاحساب تأمین اجتماعی دارد؟

در قراردادهای پورسانت فروش که توسط شخص حقیقی (مثل شما) با واگذارنده کار (تولیدکننده کالا) منعقد و جنس یا کالا و یا ماشین‌آلات به نیابت از تولیدکننده، در محل کارگاه ثابت پیمانکار (مثل فروشگاه شما) به فروش می‌رسد و پیمانکار حق‌الزحمه مربوطه را تحت عناوین پورسانت فروش، تخفیف فروش، جایزه جنسی و یا پرموشن از واگذارنده کار دریافت می‌کند.

اگر پیمانکار دارای پرونده مطالباتی کارگاهی نزد شعبه تأمین اجتماعی باشد و با گواهی واگذارنده کار مبنی بر اینکه اجناس در محل فروشگاه ثابت پیمانکار به فروش رفته است، در صورتی که پیمانکار نسبت به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه کارکنان فروشگاه اقدام کرده و طبق پرونده مطالباتی فاقد هرگونه بدهی قطعی باشد، مفاصاحساب قرارداد مربوطه صادر می‌شود. همچنین در صورت داشتن بدهی، چنانچه قادر به پرداخت آن به صورت یکجا نباشد، اگر بدهی قطعی مربوط به دوره قرارداد را به صورت نقدی پرداخت و مابقی را تقسیط کند، در این صورت نیز مفاصاحساب صادر می‌شود. البته لازم به یادآوری است اگر پیمانکار (صاحب فروشگاه) نسبت به ارسال لیست پرسنل فروشگاه و پرداخت حق بیمه آنها اقدام نکرده و از کارگاه (فروشگاه) نیز بازرسی انجام نشده باشد، حق بیمه قرارداد به استناد ماده (۴۱) قانون تأمین اجتماعی، حسب مورد به مأخذ ۷/۸ درصد یا ۱۶/۶۷ درصد ناخالص کارکرد محاسبه و بعد از وصول مفاصاحساب قرارداد صادر می‌شود.

احمد فاضلی

کارشناس سازمان تأمین اجتماعی

سازمان تأمین اجتماعی

جهت

مساعدت به

کارفرمایان

کارگاه‌های

کوچک و یا

کارگاه‌هایی

که برای بیش

از یک نفر از

بیمه‌شدگان،

حادثه ناشی از

کار رخ داده، اگر

کارفرما تقاضای

تقسیم داشته

باشد، بدهی

اعلام شده

طبق تبصره

یک ماده (۶۶)

قانون، با اخذ

ضمانت‌نامه

و وثیقه لازم

حداکثر تا

۳۶ قسط

توسط شعب

تأمین اجتماعی

قابل تقسیط

است

atiyeonline.ir

رسانه جامع حوزه رفاه و تأمین اجتماعی

سازمان تأمین اجتماعی

SOCIAL SECURITY ORGANIZATION